

1. ŠTA JE ISTINSKA SREĆA

ما هي السعادة الحقيقية

Dr. Naser Bin Sulejman El UMER

د. ناصر السليمان

Prevodilac

Jamil Aboud Mohammed

ترجمة

جميل عبود محمد

Šerijatski recenzent

Fuad Sedić

المراجع الشرعي

فؤاد سيديش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Slava Allahu; hvalimo Ga i od Njega pomoć i oprost tražimo! Od Allaha tražimo zaštitu od naših zlih i grijешnih djela. Koga Allah upućuje, taj ne može zalutati; a ako vas ostavi bez podrške, ko je taj ko vam, osim Njega, može pomoći?

Svjedočim da nema boga, osim Allaha, Jednog i Jedin-stvenog, i nema druga ni ortaka. Vjerujem i svjedočim, da je Muhammed (a.s.) Tvoj rob i Tvoj Poslanik. "O, vjernici, bojte se Allaha, iskrenom bogobojažnošću i umirite samo kao muslimani!" "O, vjernici, Allaha se bojte koji vas je stvorio od jedne duše i od nje stvorio njen par, te ih umnožio u mnogo muškaraca i žena." "O, vjernici, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnogo muškaraca i žena rasijao. I Allaha se bojte - s imenom čijim jedni druge molite - i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi." "O, vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu. On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti."

"Ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao ostvarit će ono što bude zaželio!"

Poštovani čitatelju, ovdje se susrećemo zajedno na putu dobra, putu prijateljstva i jednom od mnogobrojnih puteva do sreće. Nadam se da će nam Allah to staviti na vagu naših dobrih djela na Sudnjem danu.

Poštovani čitatelju: Da li je sreća imaginarna ili stvarna?

Možda se čudite takvom pitanju!!! Dakako, postoji

stvarna (istinita) sreća, ali i zamišljena. Koji je razlog što smo prišli toj tematici i o tome iscrpno govorimo?

Razlozi bavljenja ovakvom tematikom su brojni. navodimo ih nekoliko:

1. Svaki čovjek na zemaljskoj kugli želi sreću i nastoji doći do nje. Ljudi mogu biti različiti po vjeri, po rasi, po piću i hrani, ili po svojoj pripadnosti, željama i navikama; ali postoji jedno možda svima zajedničko - težnja sreći.

Vjernik i nevjernik, pošten i zloban, svaki od njih želi sreću. Kad biste pitali: Zašto to radite? Radi čega?, odgovorili bi vam: Želim sreću!!! Bez obzira da li to kažu tek tako, ili to stvarno misle.

2. Većina ljudi ne pronade put k sreći, ali svi žele sreću, većina griješi i ne nade taj put. Malo je onih koji pronađu pravi put do istinite sreće.

3. Suštinski razlog - nadam se da će to privući vašu pažnju i zanimanje. Većini muslimana (a osobito onim koji ukazuju na vjeru i opažaju one koji su prividno sretni) to stvara prepreke na njihovom putu k Allahu (dž.š.). Onaj koji poziva na vjeru, pada u iskušenje na preprekama prepunom putu k Allahu. Tada je potreban neko tko će ih čvrsto zadržati na pravom putu. Većinom misle - pogrešno - da su sretni, da žive na vrhuncu sreće.

Tu čovjek poklekne na svom putu k Allahu (dž.š.). On sam sebi kaže, ili mu šejtan kaže - Budi kao oni, zašto ne doživiš pravu sreću kao oni? Tada posrne i poklekne. Koliki su oni koji su posrnuli i skrenuli s pravog puta neposredno prije smrti! Mnogo ljudi, koji doživljavaju istinitu sreću, na žalost pokleknu, prelazeći granice stvarne u imaginarnu sreću. I nikad ne dožive istinitu sreću (ni u ovom, a niti u onom svijetu).

Možda bi mogli upoznati njenu stvarnost, kada je istinita i prividna. Radi toga vam, braćo, pišem o sreći.

DEFINICIJA SREĆE

Jezičari kažu, da je sreća suprotna od žalosti. Kad se kaže da je netko sretan, to znači da nije žalostan (jadan).

Pedagozi i psiholozi kažu, odnosno daju kratku i lijepu definiciju: to je trajno zadovoljstvo, spokoj, veselje i raspoloženje. Ovaj osjećaj se javlja usred postojanja tri komponente, a to su, ujedno, osnovni elementi istinite sreće:

1. *subjektivna dobrota (urođena dobrotà),*
2. *dobrota življenja (osjećati da je život lijep),*
3. *dobrota sudbine (sudbina).*

PRIVIDI SREĆE

Štovani čitatelji o tome ću podrobnije pisati, jer se radi o osjetljivom problemu, važnom za određivanje načina življenja, pa i za krivo shvaćanje sreće.

SREĆA U BOGATSTVU

Je li sreća u velikom bogatstvu? Gradnji kuća i palača? Je li to sreća? Većina ljudi u tome griješi; misle - sretan je onaj koji ima puno novca u banci. Sretan je onaj tko ima veliko imanje i zarade. Onaj je sretan zato što ima to i to.

Neki ljudi to kažu tako i ne misle, ali većina to i misli, i u to su uvjereni. Polazeći od takvog, krivog shvaćanja, kažem - nije sreća u stvaranju bogatstva, kako kaže pjesnik:

"Nije sreća u skupljanju novca i posjedovanju imanja, sretan je onaj koji je pobožan."

Braćo muslimani, dopustite da to razjasnimo: mislim na pitanje sreće u bogatstvu. To je veoma važna stvar koja čini "sreću". Sve u svemu, nisu svi bogataši sretni. Ima puno imućnih i bogatih, koji čitav ovaj život žive nesretno. Zašto?

Muče se:

1. kad stvaraju bogatstvo,
2. da sačuvaju bogatstvo i njegovu investiciju,
3. žive u nemiru i strahu da ne izgube to imanje i postanu siromašni.

Koliko ljudi posjeduje milijarde, a osjećaju strah? Nemir. Čemu sav taj strah? Čemu sav taj nemir? On se boji za svoje bogatstvo, boji se da ne dode do političkih promjena, ili da netko ne ukrade to bogatstvo.

Vidimo jasno da takav čovjek živi nesretno, živi u strahu, nemiru, prividenju, u brizi, neprospavanim noćima i sve to znamo iz iskustva, vidamo vlastitim očima. Bogatstvo može biti uzrok smrti i propasti čovjeka.

Koliko je bogatih kidnapirano i ubijeno radi njihova bogatstva? Koliko bogatih ne može uživati u svom bogatstvu, niti slobodno hodati, niti putovati kako hoće, ne može mirno spavati? I sve to radi njihova bogatstva. Koliko je njih ostalo bez svog bogatstva, iz ovog ili onog razloga, pa su ostatak života živjeli jadno i bijedno.

Evo nekoliko konkretnih primjera:

a) Prema povijesnoj priči, koja je navedena u Kur'anu, o Karunu - protivniku Allahovog poslanika Musa'a, prema citatu iz Kur'ana:

"Izide on pred narod svoj u svom sjaju..."

Karun je bio na vrhuncu sreće; čak su neki govorili: "On

je zaista presretan." (Al Qasas, 79)

Izade u svom sjaju, bio je uistinu presretan. Bio je to privid o sreći, zato jer nije vjerovao u Allaha. O tome Allah (dž.š.) kaže: "Mi smo i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali; nitko ga od Allahove kazne nije mogao odbraniti, a niti sam sebi nije mogao pomoći." (Al Qasas, 81)

Kakva je to "sreća" i kakav je to kraj. Tako će reći i Umejje bin Halef i njemu slični na Sudnjem danu: "Bogatstvo moje mi nije pomoglo." (Al Hagg, 28)

Eto, njegovo bogatstvo nije mu ni od kakve koristi.

b) Priča o Kristini Onassis:

To je čudnovata priča, koju sam pratio dulje od 15 godina, a koja nam ukazuje da bogatstvo, ma koliko bilo veliko, ne može biti dovoljno da bude uzrok sreće. Zadnja epizoda ove priče završila je nedavno. Tako nam Allah daje ovakve primjere o kafirima (nevjernicima). Nije ni čudo da je to dio božanskog kur'anskog programa, zato vam i dajemo primjer o toj ženi.

O čemu se radi u toj priči - priči o Kristini Onassis? Ona je Grkinja, kći nekada poznatog grčkog milijardera, vlasnika otoka, flote. Prvo je umrla njena majka, potom brat, a zatim otac, tako da je ostala jedina nasljednica zajedno sa svojom maćehom. Da li znate, poštovani čitatelji, koliko je naslijedila? Od oca je naslijedila više od pet milijardi rijala!!!

Djevojka, vlasnica ogromne flote!!! Vlasnica otoka!!! Vlasnica zrakoplovnih kompanija!!! Dakle, žena-vlasnica više od pet milijardi rijala, palača, brodova, aviona. Po mjerilima mnogih, reklo bi se da je ona najsretnija žena na svijetu.

Koliko ljudi priželjkuje da bude kao ona!?! Kad bi se njeno bogatstvo dijelilo na stotine ljudi, svi bi bili među na-

jvećim bogatašima, svi bi imali pedest milijuna rijala!!! Među najbogatijim ljudima, jedna žena ima svo to bogatstvo. Zamislite koliko ta žena ima. Pitamo se da li je ona sretna! Ispričat ću vam njenu priču, pa sami nadite odgovor.

Njena majka je živjela katastrofalno; rastala se od njenog oca. Njen brat je poginuo u avionskoj nesreći, samostalno, avanturistički pilotirajući.

Njen otac nije se slagao sa svojom novom ženom Jacklin Kenedy, nekadašnjom ženom američkog predsjednika. Njegov brak s njom stajao ga je milijune dolara, samo da bi postao još poznatiji. Rekli bismo - oženio se nekad prvom damom Amerike. Njegov je život s njom bio nesnosan. Navodimo samo neke stavke njegovog bračnog ugovora:

- ne spavati u istoj postelji,
- ne smije je imati,
- kupovati što god ona poželi.

Unatoč tome, nije se slagala s njim; poslije njegove smrti došla je u sukob s njegovom kćeri.

Ukratko, Kristina, za života svoga oca, udala se za Amerikanca, s kojim je živjela nekoliko mjeseci. Zatim su se rastali (bolje rečeno, ona se rastala). nakon smrti oca, udala se za grčkog mladića s kojim je živjela nekoliko mjeseci, pa se rastala.

Nakon toga dugo je tražila svoju sreću. Znete li za koga se udala, treći put? Najbogatija, apsolutno najbogatija žena na svijetu, udala se za Rusa, komunistu. Kakvo čudo!!! Vrh kapitalizma spojio se s vrhom komunizma!!!

Kad su je pitali: "Pa ti predstavljaš kapitalizam, zašto se udaješ za komunistu?" - odgovorila je: "Tražim sreću!!!" Da,

rekla je da traži sreću.

Nakon sklapanja braka s njim, odlazi u Rusiju. Pošto ondašnji zakoni ne dozvoljavaju da netko bude vlasnik više od dvije sobe, niti smije imati sluškinju, morala je sama obavljati kućne poslove, bolje rečeno, sobne poslove. Novinari su je pratili i kad su je pitali: "Kako to da tako živiš i radiš?" - odgovorila je: "Tražim svoju sreću!" Sa svojim suprugom živjela je godinu dana, potom se rastala.

Na jednoj proslavi u Francuskoj, novinari su je pitali: "Da li si najbogatija žena?" Odgovorila je: "Ja sam najbogatija žena na svijetu!!!"

U zadnjoj epizodi ove tragične, istinite priče, udala se za Francuza. Primjećujete, udavala se za četiri muškarca iz četiru različite zemlje da bi iskušala svoju sreću. Dakle, udala se sada za bogatog francuskog industrijalca, s kojim je uskoro dobila kćer, a ipak se brzo rastala.

Kraj života bio je jadan i pun problema. Nađena je mrtva u svojoj vili u Argentini. ne zna se da li je umrla prirodnom smrću, ili je ubijena. Morali su izvršiti obdukciju, nakon čega je pokopana na jednom otoku njenog oca!!!

Da li je bogatstvo pomoglo toj ženi? Na ovom svijetu ne, a na onom, ona će reći - jer je nepobožna (kafir): "Moje bogatstvo nije mi pomoglo!"

Dakle, samo bogatstvo nije dovoljno za sreću. Jedan od najvećih privida sreće je bogatstvo.

U ovom današnjem svijetu možete vidjeti mnogo primjera bogatih koji žive u stalnom nemiru. Onaj tko je izgubio svoje imanje, živi nesretno i s puno briga. U vezi s tim, navodim i ovaj primjer.

Neki trgovac posjedovao više milijuna. To je čovjek ko-

jeg poznajem. Izgubio je svoje bogatstvo. Nakon toga, život mu postaje težak i nesnosan, potisnula ga bijeda, pa je morao tražiti nekakav posao. Inače, u svom životu bio je na visokom službenom položaju u jednom ministarstvu. Sada se morao zadovoljiti da obavlja posao u službi države jednak fizičkom radu. Kakva je to sreća u bogatstvu?

SREĆA U SLAVI

Dakle, da li je sreća u slavi, u sportu, u umjetnosti... Ne, nije, jer je slava više nesreće nego sreće. Slava nije istinita ako nije povezana s bogobojaznošću. Onaj tko se boji Allaha (dž.š.), ne traži slavu. Ako slava nije povezana s pravim razlogom, brzo nestaje.

Dakle, taj čovjek (slavni) živjet će nesretno ako ta slava nestane. Mnogo je ljudi u zabludi kad misle da su sretni sportaši i umjetnici. Ja kažem:

1) Sportaši, većinom, stalno žive nesretno. Sele se iz jednog kampa u drugi, čas putuju tamo, čas ovamao, nikada nisu na miru i rijetko se vidaju sa svojim. Većina njih ostavlja svoje studije radi sporta, riskirajući tako svoju budućnost, potpuno se angažirajući za sport, Dodajmo tome njihove stresove i brige uoči svakog nadmetanja. Meta su raznoraznih udaraca, osobito se bojeći kritike svojih navijača i njihova mišljenja kad gube formu i zato su neprestalno u brizi. Što nakon toga? Ljudi ih brzo zaborave čim napuste sport, što ima još više povećava njihovu bol i jad.

Dakle, ne možemo sreću naći kod sportaša, iako većina tako misli.

2. Umjetnici

Oni žive najgorim ljudskim životom!

Potpuni neuspjeh, droge, malaksalost, nevolje, smrt im je najveći spas. Mislim na umjetnike, pjevače, svirače i glumce. Ne kažem to tek tako; to se može pročitati iz njihovih memoara, kojima su krcate novine. Evo vam tri primjera:

Anvar Vadadi, muž poznate židovske glumice, Leile Muraf. Pisala je o njemu u svojim memoarima: "Moj muž je bio osrednji glumac. Želio je da ima milijun egipatskih funti, pa makar bio i bolestan. Rekla sam mu: "Šta će ti to bogatstvo ako si bolestan?" Odgovorio je: "Dio tog novca dat ću za liječenje te bolesti, a ostali dio će mi omogućiti da živim ostatak svoga života sretno."

I postao je bogat, imao je više od milijun funti, Allah ga je iskušao, razbolio se od raka jetre, potrošio više od milijun funti za liječenje, ali nije ozdravio i nije okusio sreću. Niti jesti nije mogao, jedva nešto malo. Bilo mu je zabranjeno jesti mnogo vrsta jela. Na kraju je umro od te bolesti, u žalosti i pokajanju.

Drugi primjer:

Nijazi Mustafa: Bio je jedan od najvećih redatelja Egipta, ali je živio nesretno i bijedno. Umro je u 70. godini života. Naden je mrtav u svojoj kući. Noć uoči smrti napravio je bučno slavlje, na kojem je bilo više od deset djevojaka. Ujutro je pronađen mrtav!!!

Osvrnite se na ovakav život, strah, opijanje, nevjerstvo. Taj je čovjek umro u jadnom stanju. Neka nas Allah čuva od lošeg kraja.

Treći slučaj:

Poznati pjevač, Abdul Halum Hafez: Živio je bolestan, usamljen, bez supruge, bez djece, sve do smrti. Neočekivano je umro nakon pedesete godine, a bio je na vrhuncu nesret-

nog života.

Sreća je, dakle, samo prividni sjaj koji zabljesne oči, iako u biti prividno sretni zaista žive jadnim i nesretnim životom.

SREĆA KOD VISOKOŠKOLOVANIH LJUDI

Dakle, gdje i kod koga je sreća?

Da li je kod onih s diplomama, kod nekoga tko postane doktor?

Vjerujte mi da nije tako. Dozvolite da vam to potkrijepim primjerom. Navest ćemo jedan događaj koji je prenio časopis "El Jamame" pod naslovom "Doktorica vrišti".

"Uzmite moju diplomu i dajte mi supruga!" Razmislite šta kaže ta doktorica medicinskih znanosti. Možda neki misle da je ona jako sretna. Iako je žena, doktorirala je medicinske znanosti. Dakle, visokoškološana i sretna, netko bi mislio, i to na vrhuncu sreće. Šta piše dalje o njoj?

"Svako juto, u sedam kad ustajem iz kreveta, suze mi poteku iz očiju. Zašto? Sjedam iza svog vozača i idem do svoje privatne ordinacije, odnosno do zatvorske ćelije (tako ona kaže za svoju ambulantu). Kad stignem do odredišta, umjesto do svoje "sreće" - tamo me čekaju žene sa svojom djecom. Gledaju moj bijeli ogrtač, kao da je plašt od perzijske svile. Tako to izgleda u njihovim očima a u mojima to je odjeća za žaljenje!!!"

Potom nastavlja: "Ulazim u svoju ambulantu, stavim stetoskop, kao štrik za vješanje oko svoga vrata. Eto, skoro ću imati trideset a gledam život pesimistički."

Na kraju vrišti: "Uzmite moje diplome, ogrtače, sve knjige i lažnu sreću (bogatstvo) i dajte da čujem riječ - mama. Zatim citira pjesnika:

Toliko sam željela da mi kažu doktorice, eto - postala sam, a šta od toga imam? Recite onoj koja u meni gleda uzor da sam danas ja za žaljenje. Sve što želim je da prigrlim svoje dijete, ali ga novcem ne mogu kupiti!"

Potpis: dr. S. A. G.

Rijad

SREĆA U VISOKIM POLOŽAJIMA

Možda je sreća kod onih koji su na visokim položajima kao što su vojskovođe, ministri i slični.

Ja vam kažem: NE!

Znate li zašto?

Jer je odgovornost velika briga u životu, makar oni ne osjećaju takvu odgovornost i na Sudnjem danu je ojađenost (tuga) i pokajanje.

Ti velikodostojnici i vladajuća klasa ne odvajaju se od brige i straha da ne ostanu bez svojih položaja, živeći tužno i u brizi kako da očuvaju svoj položaj, a to će se, svakako, dogoditi, prije ili kasnije - živjet će do kraja svog života jadno.

Visoki položaj može biti uzrok propasti čovjeka. Zato takvi žive u stalnom nemiru i strahu. To možemo vidjeti iz priče o faraonu i Hamanu, koji su zauzeli najveće položaje u društvu (u Kur'anu).

Navest ćemo vam ukratko neke primjere iz suvremenog doba.

1. Iranski šah

Čovjek koji je napravio poznatu, grandioznu proslavu u spomen 2.500-te godine osnivanja perzijske države, čovjek koji je htio proširiti svoju vlast u zaljevu, i na čitav arapski svijet, da bi se spojio sa židovima, taj čovjek se šepurio kao paun i živio krajnje bogato. Kakav mu je bio kraj?

Pobjegao je!!! Istjeran je!!! Izbačen i nije mogao pro-naći zemlju koja bi mu pružila utočište, čak niti Amerika, ko-

joj je bio najzahvalniji podanik, nije ga zaštitila. U takvoj je situaciji ostao do smrti, umro je kao bjegunac, izmučen od raka, u Egiptu. Nakon iscrpljujućih briga, dokrajčio ga je rak.

Njegova djeca, porodica, dvorjani, raštrkali su se na više kontinenta!!!

2. Filipinski predsjednik (Ferdinand Marcos)

Što se dogodilo ovom diktatoru?

Čitajući o njemu, ustanovio sam da se iz njegove sud-bine mogu izvući korisne pouke.

On je vođa, kojemu je Allah dao okus čemera i jada na ovom svijetu prije onog. Odjednom su ga snašle nevolje pa od predsjednika postane bjegunac, kojeg ne poznaju ni njegovi šefovi ni prijatelji. Ne može ostati niti u jednoj zemlji koliko želi. Čak ni kad je umro, nisu dopustili bar pedalj zemlje za njegov grob. Slava Tebi Allahu, Gospodaruge svega postojećeg!

3. Bokasse (Jean Bedel)

Šta je bio taj Bokasse?

Sebe je namjestio kao imperatora. Njegova nedjela još se pamte u Srednjoj Africi.

Prikikom njegova posjeta Francuskoj, protiv njega je izvršen državni udar, pa je tamo morao i ostati. Nije mogao izdržati a da ne dode u svoju zemlju, pa je i došao, pod lažnim imenom, ali su ga raskrinkali, zatvorili i osudili... Sada se ne zna je li još živ ili je ubijen. Ali se zna da se jako razbolio i patio od više bolesti, a najblaže su bolesti tuge i jada i to u svojoj zemlji, gdje je bio imperator.

To su bili kratki primjeri, a takvih je bezbroj u prošlosti i sadašnjosti, koji čakaju Allahovu Sudbinu, a koja se ne može

promijeniti.

Eto, to je prividna sreća za koju većina misli da je istinita. Neki ljudi, na prvi pogled, izgledaju sretni, a u stvari, piju čemer tuge i jada. Ovo je najbolje oslikao pjesnik Hamad El Hadži (Allah mu se smilovao!) u svojoj pjesmi:

*"Ljudi me sretnu nasmijana,
ali ne znaju šta mi je,
pokazujem im radost i veselje,
pa priželjkuju da su u mojoj koži ..."*

Potom nastavlja:

"Kad bi znali da sam tužan

i da mi je sva zemlja tijesna,

pobjegli bi od mene

i ne bi me niti pogledali;

čak bi u mojoj odsutnosti

pokazivali netrpeljivost prema meni.

Samo kad bih prijateljima istinu izustio,

učinilo bi im se da sam učinio najveća nedjela!"

...

Takvi su ljudi i njihovo priželjkivanje da postanu kao i oni koji su na visokim položajima.

Evo jednog od najjasnijih primjera o prividnoj sreći. To je život ljudi u Europi, osobito u skandinavskim zemljama. To su najbogatije zemlje, sa visokim standardom, a ipak s najvećim brojem registriranih samoubojstava. Švedska je zemlja s najvećim standardom i dohotkom pojedinca, na prvom

je mjestu po broju samoubojstava!!!

Međutim, u islamskim zemljama, iako većinom siromašnim, registriran je najmanji broj samoubojstava na svijetu.

Tako vidimo istinu, da istinita sreća nije u bogatstvu, slavi, niti u diplomama i slično. Sve je to prolaznost ovoga svijeta.

Gdje se, dakle, nalaze izvori sreće? Koje su osobine sretnih, onih koji su zaista sretni? Prije odgovora na to pitanje, ukratko ćemo spomenuti koje su prepreke na putu do sreće.

PREPREKE DO SREĆE

Bez sumnje, postoji niz prepreka na putu sreći, da se do nje dođe i da se u njoj uživa. Evo vam, braćo čitatelji:

1. Mnogoboštvo (bezboštvo)

Allah (dž.š.) kaže u Kur'anu: "A onome koga želi da u zabludi ostavi - On srce njegovo stegne i umornim učini, kao kad čini napor da na nebo uzleti." (Al An'am, 125)

Tako Kur'an precizno oslikava tugu i jad.

2. Činjenje grijeha (neposlušnost Allahu) zlodjela

Tu ne navodimo nikakav primjer, jer je to jasno, ali ću navesti riječi nekih nevjernika, kako bih vam bolje objasnio:

Alexis Carrel (francuski fiziolog i kirurg, napisao knjigu: "Čovjek nepoznanice"): "Čovjek ne može shvatiti koliki su učinci i posljedice grijeha. Čovjek ne može shvatiti kobnost grijeha, a njegovi rezultati se obično ne daju liječiti."

I kaže (on je nevjernik):

"...koji učini nedjela nekome, žalosniji je od svoje žrtve;

Tko učini nekome nepravdu, a ne bude kažnjen, postat

će najnesretniji čovjek."

Tako kažu ova dva nevjernika.

Jednom je jedan od Muhammedovih (a.s.) drugova napravio neku grešku, pa je došao Allahovom poslaniku (a.s.) i rekao mu: "Allahov Poslaniče, očistite me!" (od grijeha) Pono- vio je to više puta. Bio je kažnjen. (Navodi Muslim, 11/199)

3. Zavist i ljubomora

Zavist je opasna pojava, čak nam je i Allah (dž.š.) nare- dio da se okanemo zla i zavisti zavidljivaca. Allah (dž.š.) kaže:

"..i od zla zavidljivaca kad zavist ne krije." (Al Falale, 5)

Allah (dž.š.) je, također, rekao:

"Ili bi ljudima na onome što im je Allah iz obilja Svo- jega darovao zavidjeli." (Al Nisa, 54) To je rečeno za kafire (nevjernike).

Allahov Poslanik (a.s.) obratio se svom narodu: "Ne bu- dite zavidni, ne prekidajte vjere s rodbinom, ne mrzite se i ne okrećite leđa jedni drugima; Allahovi robovi, budite bra- ća." (O tom navodu slažu se svi.)

Ne postoji razlog da ne navedem neki primjer zlobe i zavisti, prema navodima nekih naših neprijatelja.

Vektor Basch kaže: "Zavist, ljubomora i mržnja su tri kraja jedne te iste stvari; to su nesreće koje stvaraju otrove a koji uništavaju zdravlje, te utječu na snagu i vitalnost, koje su neophodne za stvaralaštvo i rat."

4. Srdžba i zloba

Allah kaže: "I ne dopustite da u srcima našim bude ima- lo zlobe prema vjernicima..." (Al Hašr, 10)

U tom citatu, Allah opisuje vjernike kako mole i upućuju navedene riječi Allahu u molitvi, jer je zloba jedna od prepreka do sreće.

Allah (dž.š.) opisuje vjernike u svom vječnom životu, u vječnom raju (Džennet El Hula): "I njihovih grudi ćemo ??? (Al Araf, 43)

Citiramo ovdje Ibrahima Al Džemeli: "Onaj tko je srdit, cijelo svoje vrijeme samo misli kako nanijeti štetu onome na koga je srdit, laže (pa i na vlastitu štetu), ne bira sredstva ni način kako da to učini."

5. Ljutnja

Bez sumnje, ljutnja je jedna od prepreka na putu do sreće i zadovoljstva. Zato Allah (dž.š.) pohvalno kaže o vje- rniku: "Kad ih ko rasrdi, opraštaju." (Al Shura, 37)

Allahov Poslanik (a.s.) kaže:

"Nije snažan onaj koji hrve nekoga, nego onaj koji se suzdržava pri ljutnji." (Svi se u tome slažu.)

6. Nepravda

Nepravda je nezdrava ishrana i najgorim ishodom. Evo vam dva suvremena primjera u vezi s nepravdom:

Hamze El Besjuni i Salah Nusr su bili policijski šefovi za vrijeme Nasera u Egiptu. Proganjali su vjernike (koji spoz- ivaju ljude na pobožnost), nepravedno ih mučeći na najgnus- nije načine, od kojih se ježi koža.

Živjeli su najnesretniji život.

Hamze El Besjuni, bio je takav silnik, da je vjernicima znao reći, kad su tražili Allahovu pomoć, dok ih je mučio: "Gdje je vaš Bog, da i njega okujem u željezo?"

Salah Nusr; krivotvorio je vjenčane ugovore sa nekim ženama, tako su se morale rastati od svojih muževa !!!

Kakav je bio kraj tih nasilnika?

Hamze El Besjuni je doživio saobraćajnu nesreću na putu iz Kaira do Aleksandrije. Njegov auto sudario se sa šleperom koji je prevezio željezo. Željezne šipke su probile gotovo svaki dio njegova tijela. Nisu ga mogli izvući cijeloga, nego u komadima. Tako ga je ALLAH kaznio željezom. On je znao reći da će on i Allaha ukovati u željezo. Uzvišeni Allah je daleko iznad onog što kažu silnici.

Salahe Nusr obolio je od desetak kroničnih bolesti, tako da je živio bolno, jadno i nesretno niz godina. Ni moderna medicina nije mu našla lijeka, pa je na kraju umro u zatvorskoj ćeliji svojih šefova koje je on služio.

Allah vraća silniku što mu pripada i od toga nema spasa.

7. Strah od nekoga, a ne od Allaha (dž.š.)

Strah od nekoga, a ne od Allaha (dž.š.) stvara nesreću i poniznost; zato je Allah (dž.š.) rekao Izraelcima:

"Takvi bi trebalo da u njih samo sa strahom ulaze." (Al Bagore, 114). Također je rekao: "To vas samo šejtan plaši pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici." (Ali Imran, 175)

Ibrahim (a.s.) je rekao svom narodu - prema navodima iz Kur'ana: "Ja se ne bojim onih koje vi Njemu ravnim smatrate." (Al-An'am, 80)

Dakle, strah od nekoga, a ne od Allaha, je prepreka na putu do sreće.

8. Pesimizam

Pesimizam može biti uzrok nesretnog življenja i stvara psihički teret. Zato se Allahovom Poslaniku sviđa optimizam, a mrzi pesimizam. Prema navodima koje je zatim prenio Al Buhari, Muslim, Abu Davu i Al Turmidi.)

Poznati doktor, Aziz Ferid kaže: "Pesimist nosi više psihičkog tereta usljed svog pesimističkog stava koji više utječe na njegove živce nego katastrofa i teške nevolje koje ga snađu u životu."

9. Sumnjičenje

Allah (dž.š.) kaže:

"O, vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista, grijeh." (Al Hugarat, 12)

A Allahov Poslanik kaže: "Okanite se sumnjičenja; sumnjičenja su gora od bilo koje laži!" (O tome se svi slažu.)

10. Oholost

Ohol čovjek živi stalno nesretnim i jadnim životom.

Tko se šepuri i uzdiže, taj čini nepravdu drugima.

11. Ljubite samo Allaha

Opasnost toga možemo uočiti u priči o "Medžnun Lejla". Taj je čovjek živio čitav život kao bjegunac, protjeran, čak je poludio a ipak je umro zaljubljen. Koliko zaljubljenika je umrlo radi ljubavi i došlo pred Allaha, srca vezanog za nekog drugog? Koliki je to gubitak u ovom i u onom svijetu?

12. Droge

Neki misle, krivo, da je sreća u uzimanju droga i opijanju, da bi pobjegli od životnih briga i tuge. Kao da mijenjaju goreću pustinju za pakao.

Droge su, u stvari, prepreke na putu do sreće; droge nanose jad i tugu, gubitak nade, malaksalost, stradanje i uništenje, ne samo pojedinca, nego i društva i nacije. Današnji način života najbolje nam to pokazuje i daje nam poučne primjere.

Sada, kad smo upoznali neke od prepreka na putu do sreće, vratimo se putu spasa, kako bismo pronašli uzroke sreće i puteve koji vode do nje.

UZROCI SREĆE I OBILJEŽJA SRETNIH

Onaj ko traga za srećom, a ne radi na ostvarivanju uzroka sreće, neće do nje doći. Citiramo jednog pjesnika u vezi s tim: "Tražiš spas a ne ideš njegovim stopama, kao da ploviš brodom po suhom."

Da razmorimo uzroke sreće i attribute sretnih. Molimo Allaha da nam pomogne da budemo sretni.

1. Vjera u Allaha i činjenje dobrih i ispravnih djela

Allah (dž.š.) kaže u časnom Kur'anu: "Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i doista ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili." (Al-Nahl, 97)

Allah (dž.š.) kaže: "Mi ćemo dati da proživi lijep život."

Moramo činiti dobra djela i biti dobri vjernici. "Oni koji su u Allaha i onaj svijet vjerovali i dobra djela činili - ničeg se oni neće bojati i ni za čim oni neće tugovati." (Al Maide, 69)

Prema predaji Ebi Suhejb ben Sinan (r.a.), (prisni prijatelj Allahovog Poslanik, a.s.), je rekao: "Sve što se događa s vjernicima je dobro i ne ostane nikome osim njih. Ako ga pogodi neko dobro, vjernik zahvaljuje Allahu, a kad ga po-

godi zlo, on je strpljiv i to mu donosi dobro." (Prenio Muslim, 18/125)

Allahov Poslanik je pronašao odmor i uživanje u klanjanju i poslušnosti prema Allahu (dž.š.). Često je znao reći: "Bilale, klanjaj - odmor i utjeha je u klanjanju!" (Bilal je jedan od Muhammedovih (a.s.) prijatelja.) (Prenio je Ahmet i Abu Davud.)

Mi, na žalost, vidimo da neki kažu: "Ostavite nas i klanjanje, mi imamo brige i tuge, nemamo vremena za klanjanje!" Tako kažu, a Allahov Poslanik kaže: "Moje je zadovoljstvo i utjeha u klanjanju." (Prenosi Ahmed i El Nisai.)

Dopustite da vam prenesem živ i istinit događaj, kako biste vidjeli kako bogobožnost utječe na čovjeka, kako utječe na ljude da osjete sreću u svim situacijama!

Ibn Temime (r.a.) bio je mučen, zatvoren i protjeran, a usprkos tome, kažu, kad je bio u zatvoru u kuli Damaska i to na kraju svog mučeničkog života (džihad), da je rekao: "Šta mi rade moji neprijatelji; moje bašče i moj Džennet su u mom srcu. Gdje god krenem, oni se od mene ne odvajaju. Moje zatvaranje je osama s Allahom, a ako me ubiju, postajem šehid (Allahov pomoćnik), a moje protjerivanje iz mojega grada za mene je izlet!" Te nezaboravne i vječne riječi velikog šejha Al Islame zatvaraju put pred licem njegovih neprijatelja navedenom vječnom izjavom koja kao svjetionik obasjava put svim vjernicima. Tako se ponašaju veliki ljudi i oni s ogromnom psihičkom snagom.

2. Vjerovanje u sudbinu i određenje njenog dobra i zla

Sve je to od Allaha (dž.š.) jer sve ono što vam se događa ne može vas promašiti, a što vas promaši, neće vas pogoditi. To je jedan bitan atribut sretnih. Sreća se može dogoditi. Sreća se može desiti samo onima koji vjeruju u Allaha

(dž.š.), a onaj koji vjeruje u Allaha, vjeruje u sudbinu i određenje i zadovoljan je onim što mu je dodijeljeno. Jer, čovjeku u ovom svijetu se moraju dogoditi neke brige ili nevolje, pa ko ne vjeruje u sudbinu i određenje - taj je propao!

Dat ćemo jedan primjer o sudbini i određenju i njihovom utjecaju na sreću čovjeka. Ima ben Zubejru (r.a.) htjeli su odrezati nogu zbog raka, pa su mu rekli: "Moramo ti dati alkohol, da bismo ti mogli odrezati nogu da ne osjetiš bol, nakon rezanja, na odrezano mjesto moramo staviti kipuće ulje da bismo zaustavili krvarenje!" On je to odbio i rekao: "Ne, zar moje srce zaboravlja spominjanje Allaha?!" Pitali su ga šta da naprave. Odgovorio je: "Ja ću vam reći kako ću, kad završim namaz, učinite što hoćete!"

Srce toga vjernika bilo je vezano uz Allaha, i neće osjetiti šta oni s njim rade.

Zaista, nakon namaza, odrezali su mu nogu iznad koljena. Nije se ni pomaknuo, ali kad su mu stavili nogu u kipuće ulje, pao je u nesvijest. Navečer se probudio, ljudi su mu rekli: "Neka ti Allah ublaži bol što si još i bez noge i bez sina!" (Jer mu je, u međuvremenu, umro sin.) On ništa nije zustio, osim što je rekao: "Hvala Allahu, Gospodaru, ako si me iskušao, izliječio si me, a ako Si uzeo, Ti si već dao!"

To je pravo vjerovanje u sudbinu i određenje, ali takvih vjernih i bogobojaznih, na žalost, danas nema; oni su u potpunosti uslišeni i predali su se Allahu u potpunosti: "To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo sretni!" (Fusilat, 35)

3. Vjerska znanost

Vjerski znanstvenici, koji poznaju Allaha, su sretnici.

Navodimo vam, braćo, jedan primjer koji to potkre-

pljuje! To je priča o jednom vjerskom znanstveniku. On je Abu Al Hasan Al Zahid. Jednom su ga pitali: "Da li se bojiš lave?" Odgovorio je: "Ni u kom slučaju! Ja se bojim samo Allaha! To je ta prava sreća, koja nastaje usljed bogobojaznosti i korisne znanosti. To je zadovoljstvo sreće radosti i veselja za kojom traga svaki čovjek!"

Takav je bio čvrsti stav Abu Al Hasana, koji nas podsjeća na stav Poslanikova bliskog prijatelja, Al Džalil Hubejb Ben Udeja (r.a.), kad su ga zarobili nevjernici. Prije nego što su ga htjeli ubiti, upitali su ga: "Imš li kakvu želju prije smrti?" On je zatražio da mu daju malo vremena da klanja dva rekata. Pričekali su ga. Time je ostao prvi musliman koji se prije smrti klanjao (to je postala navika). Nakon tog namaza je rekao: "Kunem se Allahom, bojao sam se da ne mislite da se bojim smrti, inače bih još nastavio namaz!"

Uoči trenutka njegove pogibije, pitali su ga: "Bi li volio da sada tu, umjesto tebe, bude Muhammed a da si ti sa svojom porodicom?" Odgovorio je: "Allaha mi, ne želim da se Muhammedu dogodi niti najmanje zlo i ne bunim se što mi se ovo događa!"

Osvrnite se braćo na ovo duboko vjerovanje i čvrstoću toga vjernika !!!

Potom je on (r.a.) rekao: "Bože, uništi ih i neka od Tvojih neprijatelja ne ostane nitko!" Zatim je citirao jednog pjesnika:

"Ravnodušan sam na smrt,

jer ću umrijeti kao musliman, na Allahovom putu.

Ne bojim se neprijatelja, jer se Allahu vraćam;

To je Allahova sudbina i sretan sam zbog nje,

makar me raskomadali."

Kakva hrabrost, herojstvo, vjerovanje, čvrstina u vjerovanju, klanjanje bez straha, odgovara im odvažno i čvrsto, moli Allaha da ih kazni bez kolebanja, a potom citira pjesmu.

To je suština sreće ako se za njom traga.

4. Često spominjanje Allaha i čitanje Kur'ana

"A srce se, doista, kad se Allah spomene, smiruje!" (Ar-Ra'd, 28)

Tko često i cijeli život spominje Allaha, taj živi sretno, spokojno. Onaj tko to ne čini, taj je jadan i nesretan: "Onome ko se bude slijepim pravio da ne bi Milostivog veličao, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug postati." (al Zuhruf, 36)

"A onaj ko okrene glavu od knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepa oživjeti." (TA.ha, 124)

"Teško onima čije su srca neosjetljiva kad se spominje Allah; oni su u pravoj zabludi." (Az Zumar,22)

5. Radovanje, čistoća srca

U Kur'anu Časnom ima mnogo ajeta koji govore o radovanju. Allah je spominjao Musa (a.s.) kad je rekao: "Gospodaru moj, - reče Musa - učini prostranim prsa moja." (Ta-ha, 25)

Allah je Poslaniku uputio riječi u znak usluge: "Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili?" (Al Inširah,1)

Allah je, također, rekao: "Onome koga Allah želi da uputi - On srce njegovo prema islamu raspoloži." (Al An'am, 125)

Također, Allah (dž.š.) kaže:

"Zar je isti onaj čije je srce Allah učinio sklono islamu, pa on slijedi svjetlo Gospodara svoga?" (Az Zumar, 22)

Srce je prostrano postalo, kao znak radosti i sreće, a to je atribut sretnika.

6. Činiti ljudima dobra djela

To je oprobana i videna stvar. Vidimo da su oni koji čine dobro ljudima, najsretniji i poželjni drugima.

7. Imajte obzira prema onima koji su ispod vas u stvarima vezanim za ovaj svijet, i prema onima koji su iznad vas u stvarima koje se tiču onoga svijeta.

Prihvatimo upute vjerovjesnika (a.s.), koji je rekao: "Gledajte one koji su ispod vas, a one koji su iznad vas, to je kao kad ne poštujete božju dobrobit." (Prenio Muslim.)

Tko je ispred vas, shvatit će Allahovu dobrobit prema vama.

U svezi onoga svijeta, pogledajte one koji su iznad vas, kako biste saznali njihov nemir i nezahvalnost.

Ne obaziri se na nekoga tko je nastradao, kako je nastradao, nego na onoga koji se spasio i kako se spasio!

8. Ne ulažite prevelike nade u stvari na ovom svijetu i pripremajte se za onaj svijet

Šeih Abdul Rahame As Sadi, u svojoj sveobuhvatnoj, iako kratkoj, rečenici kaže: Život je kratak; nemojte ga skratiti brigom i tugom!"

Navest ću vam razgovor na jednom susretu između ljudi koji ne mare za ovaj svijet i koji se pripremaju za onaj. Kad su pitali jednog od njih: "Koliko ulažeš nade u ovaj svijet?",

odgovorio je: "Kad uzmem jedan zalogaj i stavim ga u usta, ne znam da li ću ga dovršiti ili ne!" Drugi je odgovorio nešto slično, dok je treći rekao: "Ne znam da li, kad izdišem zrak, hoću li ga ponovno udahnuti ili ne !!!"

Braćo, život je kratak, pa ga nemojte skratiti brigama i tugom.

9. Vjerovanje da je istinita sreća vjerniku na onom svijetu a ne na ovom:

Allah (dž.š.) kaže:

"A sretni će u Džennet, dok nebesa i Zemlja u njemu neće boraviti - osim ako drugačije Gospodar tvoj ne odredi; bit će to dar koji će neprekidno trajati." (Hud, 108)

Allahov Poslanik (a.s.) kaže: "Ovaj svijet je zatvor za vjernike, a kafiru je raj!"

Upoznat ćemo vas sa čudnovatom pričom i Ibnu Hadžer El Askalanu (r.a.).

Jednom je izašao iz svoje kuće u svoj raskoši - bio je predsjednik Kadije Egipta. Odjednom, jedan židov u dronjcima vikne: "Stoj!" Ibn Hadžer je stao. Upitao ga je: "Kako vi objašnjavate izjavu vašeg Poslanika da je život zatvor za vjernika, a kafiru je raj?, - a vi mene vidite u dronjcima; ja sam kafir, dok ste vi u svoj raskoši, a vjernik ste?!"

Odgovorio mu Ibn Hadžer: "Ovaj svijet, iako vam je težak, za vas je raj kad ga usporedite s onim svijetom što vas čeka tamo, ako ostajete do smrti kafir, a ja, usprkos ovoj raskoši, ako me Allah pusti, mogu u Džennet. Raskoš ovoga svijeta je zatvor, uspoređujući s onim što me čeka u Džennetu. Dakle, svjedočim da nema boga, osima Allaha, i da je Muhammed Allahov Poslanik!"

10. Druženje s vjericima i ispravno druženje

Nitko ne može poreći utjecaj prijatelja na prijatelja. Znamo to iz iskustva, a kristalno je jasno i kroz povijest.

U vezi s tim, Allahov Poslanik je rekao: "Dobar drug i loš su različiti kao prodavač mošusa i puhač mijeha." (Svi se slažu.)

11. Dobra supruga i dobar suprug

Prema hadisu Allahovog Poslanika (a.s.): "Život je lijep, a njegov ukras je dobra žena." (Prenosi Muslim.)

12. Znaj, ako ti naškode drugi - to je tebi dobro a njima šteta

Citiram Ibrahima Al Tamimija:

"Ovaj čovjek je nepravedan prema meni, a ja mu se smilujem."

Kažu da je Ibn Al Tamimiji nanešena velika nepravda i bačen je u zatvor u Aleksandriji, ali kad je izašao iz zatvora, zapitali su ga: "Hoćeš li im se osvetiti?" Odgovorio je: "Opraštam im nepravdu!" Oprostio im je svima, jer je znao da je to za njega sreća u ovom i na onom svijetu.

Prema Al Fadil Ben Ajazu (r.a.), jednom, kad je bio na Kabi, došao mu je neki Hurašanin plačući i zapitao ga je: "Zašto plačeš?" Odgovorio je: "Izgubio sam svoje dinare, znam da su mi ih ukrali, zato plačem!" Ben Ajaz mu je odgovorio: "Zar da plačeš radi dinara?" Odgovorio mu je: Ne, ali plačem, jer znam da ćemo i ja i ovaj lopov stajati pred Allahom; oprostio sam mu, pa sam zaplakao!"

Prema predaji kažu:

Netko je ogovoraio Ahmeda Al Salfa, kojemu je kupljen poklon. Kad mu je predan poklon, zapitao je: "Čemu to?" Ah-

med mu je odgovorio: "Allahov poslanik je rekao: - Tko vam učini dobro vi ga nagradite!" Ti si mi poklonio sve svoje nagrade za tvoja dobra djela, a ja te mogu nagraditi samo nečim iz ovoga svijeta! Slava Allahu!"

13. Dobra riječ

Uzvratite dobro za zlo, prema Allahovim riječima:

"Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvratite, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. (Fussilat, 34)

Razmotrite braćo ovaj veličanstveno - božanstveni savjet. Također je Allah (dž.š.) rekao: "Prolazeći pored onoga što ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno." (Al Furgan, 72)

14. Okretanje prema Allahu (dž.š.) i čitanje dove

Prema hadisu:

"Bože, utvrdi mi moju vjeru koja **mije** najvažnija, uputi me u ovom svijetu u kojem živim i stasam. Učini mi da mi bude onaj svijet (Ahiret) lagodan; to je svijet moga povratka.

Neka mi život bude ispunjen dobrom a smrt odmor od svakog zla." (Prenosi Muslim, 40/7)

Na kraju, hvala Allahu, Gospodaru svjetova! Ti učini osobitu milost Muhammedu (a.s.), blagoslovi našeg vjerovjesnika Muhammeda i njegovu obitelj i sve njegove drugove - ashabe!